

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

*Anders leven
vanuit wat echt nodig is*

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2, 3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Lieke Weima

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerpbureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: Joh. Enschedé Amsterdam

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman, Veerle Jager, Anne Nij Bijvank, Evelien Plaisier, Emma van der Sloot, Suraya Somers

Aan dit nummer werkten mee: Margriet Bos, Marie Hansen-Couturier, Ferry, Mila, Anja Nagtegaal, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Anna Østergaard, Helene Timmers

Beeld: Roelant Meijer (p.6,7,8,17,19), privébezoek geïnterviewde (p.24), Nazrina Rodjan (p.3) Shutterstock (cover, p.4,14) Henk Wildschut (p.20)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 10.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer' en uw volledige adres.

In dit nummer

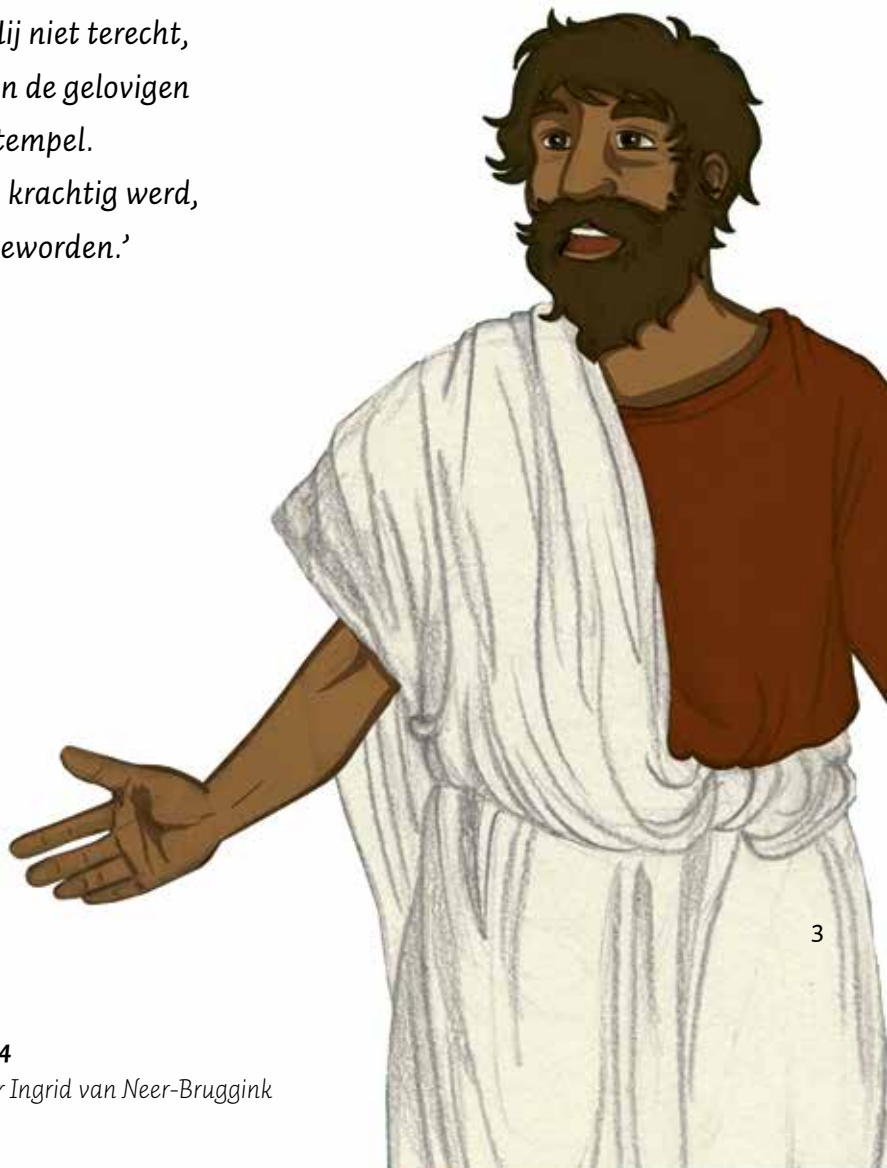
- 3 Een goed begin met Augustinus**
- Ingrid van Neer-Bruggink
- 5 Anders leven** - het thema toegelicht
- 6 Onderweg** - Mariella Oberndorff en Helene Timmers
- 8 In gesprek met *Anna Østergaard***
- Rachelle van Andel en Suraya Somers
- 12 Kloosterpost** - nieuws uit eigen huis
- 15 'Gelukkig de armen van geest'**
- Erik Borgman
- 17 Zing!** - Marie Hansen-Couturier
- 18 Ondersteun het Jeannette Noëlhuis**
- Mila
- 19 Anderzijds** - Evelien Plaisier
- 20 Ruimte die spreekt** - Marie Madeleine Maas
- 22 Gastenboek** - Ferry
- 24 Op de koffie met *Anja Nagtegaal***
- Emma van der Sloot

Op de cover: Een bescheidener kerst kan ook

Een goed begin met Augustinus

Hij ligt in een voederbak, maar omvat de wereld.
Hij drinkt aan de borst, maar voedt de engelen.
Hij wordt in doeken gewikkeld,
maar kleedt ons in onsterfelijkheid.
Hij wordt gezoogd, maar ook aanbeden.
In de herberg kan Hij niet terecht,
maar in het hart van de gelovigen
bouwt Hij zich een tempel.
Opdat de zwakheid krachtig werd,
is de Kracht zwak geworden.'

Met minder vliegen gaat het ook

Het is een veelgehoorde verzuchting: 'Het moet toch anders kunnen!' De aarde niet uitbuiten, maar leven in verbondenheid met de hele schepping. Elkaar niet behandelen als concurrenten of tegenstanders, maar alle mensen zien als familie. Onszelf niet uitputten, maar vertrouwen dat we gedragen worden. Het kloosterleven wil laten zien dat anders leven inderdaad mogelijk is.

Anders leven ... vanuit wat echt nodig is

Een veelheid aan dingen, een veelheid aan activiteiten en een veelheid aan doelen leiden gemakkelijk tot een veelheid aan zorgen en angsten. Bezit vraagt onderhoud en je kunt het kwijtraken.

'Less is more,' zeggen lifestyle-goeroes daarom vaak. Minder is meer. Maar lang voordat 'ontspullen' mode werd, legden kloosterlingen al een gelofte van armoede af. Zij beperken zich tot het noodzakelijke om zich zo te concentreren op wat belangrijk is.

Om te ervaren dat leven steeds weer een geschenk is en niet een vanzelfsprekendheid. Om zich te verbinden met mensen die gedwongen zijn met het minimale te leven en zo te tonen dat de menselijke waardigheid niet afhangt van wat je hebt.

Wij leven uiteindelijk allemaal van Gods liefde die onze waardigheid ziet, zelfs als die verder iedereen ontgaat.

Bij het beeld in dit nummer

Leven naar de gelofte van armoede hoeft je niet meteen heel radicaal in te vullen. Van alles een beetje minder kan ook: een bescheidener kerst, minder vliegreizen, minder kleren kopen.

Dat ligt binnen ons bereik, merken we nu er door corona ook wat minder kán. (RM)

Onderweg

Briefwisseling tussen
Helene en Mariella

Ha Mariella,

Vier fietstassen per persoon. Daarin paste alles wat Roelant en ik bij ons hadden toen we in de zomer (wat lijkt dat alweer lang geleden!) op fietsvakantie gingen. Met deze bagage hebben we door Nederland gefietst. Gelukkig hadden we vooral mooi weer en we hebben prachtige plekken in ons landje ontdekt.

Als we 's morgens uit onze tent kropen en alle bagage naar buiten sleepten, leek het een enorme berg. Maar elke dag weer slaagden we erin de berg te overwinnen en alle spullen in onze vier tassen te proppen. Eigenlijk is het leven heel simpel als je zo onderweg bent. Je hoeft nooit na te denken wat je aan zult trekken: overdag de fietskleren en 's avonds afhankelijk van het weer een T-shirt, een blouse of een trui. Meer smaken hadden we niet bij ons.

Ik vind zo'n fietsvakantie heerlijk: onze enige zorgen zijn waar we zullen slapen en wat we zullen eten. En tegelijkertijd ben ik ook altijd weer blij als we thuiskomen. Heerlijk om onder onze eigen douche te staan, om andere kleren aan te kunnen trekken. En, niet te vergeten, ik kan einde-

lijk weer leuke schoenen aan in plaats van alleen die praktische.

---

*Onze enige zorgen zijn
waar we zullen slapen en
wat we zullen eten*

Ik kom mezelf wel tegen zo. Ik denk altijd dat ik niet veel nodig heb. Maar als het puntje bij het paaltje komt, ben ik toch erg gehecht aan mijn spulletjes. Het is hartstikke hip om te ontspullen en op zoek te gaan naar een 'tiny house'. Een deel van mij wil dat ook graag, maar ik wacht er toch nog even mee.

Hoe is dat eigenlijk voor jou, Mariella?

Groetjes, Helene

Helene Timmers is als geassocieerd lid met Casella verbonden. Ze woont met haar partner in Utrecht, werkt als webredacteur bij het RIVM en studeert Geestelijke Verzorging.

Hoi Helene,

Dat herken ik wel: op retraite bij de Trappisten in Westvleteren met maar één koffer en één tas. Al dagen van tevoren bedenk ik wat ik absoluut mee wil nemen. Om vervolgens als ik aankom heel gauw te ontdekken dat ik aan een boek, een pen en een schrift genoeg heb. Ik hoef even niets anders. Dat gevoel is bij thuiskomst nog sterk aanwezig. Maar dan wordt het weer heel gauw gewoon als je van alles moet en er van alle kanten een beroep op je wordt gedaan. En dan geniet ik ook weer van de luxe van ons huis.

Luxe? Maar kloosterlingen hebben toch de gelofte van armoede afgelegd? En eerlijk gezegd hebben jullie daar in Hilversum wel een klooster neergezet dat er absoluut niet armoedig uitziet!

‘Noem niets uw eigendom’, zegt Augustinus; ‘dát is armoede’. Als het om materiele dingen gaat, koop ik bij voorkeur kleding bij de kringloop en heb er geen moeite mee om het vervolgens aan iemand anders door te geven. Boeken staan in een gemeenschappelijke kast, mijn fiets staat niet op slot zodat een ander er gebruik van kan maken. Niet al-

---

Ik kom mezelf ook tegen en heb soms even geen zin om te delen

---

leen is ons klooster duurzaam gebouwd, we proberen samen ook sober te leven. Armoede gaat ook over geestelijke goederen. Hoe deel ik mijn geloof, mijn idealen, mijn talenten en mijn emoties met mijn medezusters, maar ook met iedereen die kortere of langere tijd bij ons woont?

Ik kom mezelf ook tegen en heb soms even geen zin om te delen. Maar iedere morgen weer een nieuwe kans! Helene, kom je gauw weer eens genieten van ons mooie huis?

Lieve groet,
Mariella

Mariella Oberndorf is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.

*Belijdenissen van
een gemeenschapsmens*

In gesprek met Anna Østergaard

Rachelle van Andel en Suraya Somers

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters en daarbuiten. We vragen daarbij om een reactie op de citaten. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis mag worden. Deze keer: Anna Østergaard, student geneeskunde. Samen met haar vriend woont zij in Huize Humus.

‘Mijn vader komt uit Denenmarken waar de staatskerk luthers is. Mijn moeder komt uit Veenendaal waar het overwegend gereformeerd is. Van huis uit heb ik dus veel protestantisme meegekregen. Toen ik in Utrecht ging studeren, werd ik lid van de studentenvereniging SSR. Het pand van de SSR ligt vlakbij het pand van de zusters augustinessen aan de Waterstraat. In die tijd hadden de zusters iemand nodig om achter de receptie te werken en zo kwam ik daar terecht. Mijn werk achter de receptie leidde ertoe dat ik bij de zusters in de leefgemeenschap Eau de Gracht aan de Waterstraat ging wonen.

Tegenwoordig wonen wij in Huize Humus, onderdeel van Gemeenschappelijk Wonen Project Nieuwegein. Er zijn verschillende

woonvormen om mensen uit verschillende stadia in het leven met elkaar in verbinding te brengen. Ik woon in Huize Humus, een woongroep met een duidelijk christelijk karakter. We hebben vier pijlers: God, gastvrijheid, gemeenschap en duurzaamheid. We eten altijd vier avonden per week samen, vóór corona regelmatig met gasten. Om duurzaam om te gaan met ons voedsel hebben we afspraken gemaakt met de winkels uit de buurt. Hier mogen we aan het einde van de dag voedsel ophalen wat anders wordt weggegooid. Naast onze voordeur staat een kastje waar wij zelf dan weer producten in plaatsen. Soms komen wijkbewoners eten halen of ze komen juist terug om te delen van wat zij gemaakt hebben. Het komt dan regelmatig voor dat er contact ontstaat, een kort praatje wordt een echt gesprek.’

Citaat 1: De meeste mensen lijken op wat zij liefhebben. Het enige waar ze zich in hun leven zorgen over hoeven te maken, is dus het juiste voorwerp van hun liefde kiezen.

‘Misschien hebben we het soms niet door, maar we worden beïnvloed door onze omgeving. Je kiest bijvoorbeeld voor een omgeving waar mensen zijn of dingen

---

In Nieuwegein ben ik al iets meer verwijderd van die bubbel

---

gebeuren die in lijn zijn met waar je naar wilt streven. Dit betekent dat je daar ook op gaat lijken. Dit zie ik bijvoorbeeld terug in mijn keuze om te gaan wonen in Eau de Gracht en Huize Humus. Hiervoor heb ik in een studentenhuus gewoond, dat was leuk maar ik merkte dat ik door andere dingen werd beïnvloed dan de rest. Ik ging naar de kerk en deed vrijwilligerswerk, mijn focus lag wat meer op het nadenken over de wereld en de ander.

In die tijd is Eau de Gracht gestart. In eerste instantie vond ik zo'n leefgemeenschap best heftig en intens klinken. Toen ik achter de receptie veel bewoners voorbij zag komen, leek het mij toch wel heel tof! Het juiste voorwerp kan dus ook betekenen dat je jezelf omringt met de goede mensen zodat je opbloeit tot iets wat je wilt zijn. In Eau de Gracht en ook in Huize Humus kan ik dit ervaren. Met de bewoners deel ik interesses, ik kom tot nieuwe inzichten en ik kom op nieuwe plekken. Daarentegen zou ik ook niet willen stellen dat je alleen maar liefde zou moeten uitstorten op mensen waarop je lijkt of zou willen lijken. Onbedoeld worden bijvoorbeeld studenten beïnvloed door een cultuur waar veel mensen een goede achtergrond en een hoge opleiding

hebben. Veel nadenken is de norm, om vervolgens goede argumenten te kunnen formuleren. Mensen die dat minder goed kunnen, worden als minder beschouwd. In Nieuwegein ben ik al iets meer verwijderd van die bubbel. Ik zie dat het soms helemaal niet nodig is om hoogopgeleid te zijn, goed na te denken of om overal over te discussiëren. Het is juist goed om gewoon je handen uit de mouwen te steken!'

Citaat 2: Probeer de grote lijn vast te houden en laat uw aandacht niet versnipperen. Bewandel geen zijpaden, blijf op die ene weg, daar ligt het geluk.

'In mijn beleving zijn er een heleboel christenen die vastlopen in de details. Hun focus ligt op de verschillen tussen hun eigen christelijke kerk en die van een ander. Ze oordelen daardoor makkelijk over de ander. Dat vind ik jammer en onnodig, want uiteindelijk is de bron waar alles op gebaseerd is dezelfde. De grote lijn kan betekenen dat je gelooft dat er een God is en dat Jezus en de Heilige Geest daarin belangrijke figuren zijn. En dat Gods liefde er is, voor de mensen en de wereld. Natuurlijk, ook ik verbind mijn eigen details aan die grote lijn. Maar ik doe mijn best om anderen die details niet op

te dringen of mijn vorm te beschouwen als beter. Dit proberen we ook te doen in Huize Humus. We hebben gekozen voor de pijlers waarin zichtbaar is wat we belangrijk vinden. Over de details gaan we met elkaar in gesprek, maar daar hoeven we het niet over eens te zijn. De pijlers verbinden ons.

In mijn eigen leven heb ik dit ook mogen ervaren bij mijn keuze voor een kerk. Met een vader uit de lutherse kerk in Denemarken en een moeder uit een traditionele Nederlandse protestantse kerk vond ik dit een beladen keuze. Als ik koos voor de traditionele protestantse weg dan koos ik voor alle details van mijn moeder. En andersom zou dit hetzelfde betekenen; als ik koos voor de lutherse kerk van mijn vader, koos ik ervoor om alle andere dingen af te wijzen. In Utrecht zag ik meer kerken en dit heeft me geholpen om zelf te kiezen. Vorig jaar heb ik de belijdenis gedaan in de

---

*Dan ben ik blij dat
het ritueel er is*

---

oecumenische Janskerk, waar ik nu ook lid van ben. Het voelde als mijn eigen keuze.'

Citaat 3: Wanneer je tot God bidt, moeten de woorden die je uitspreekt ook in je hart leven.

'Wanneer je tot God bidt en je vraagt iets of spreekt tot Hem, zijn dit meestal woorden die in je hart leven. Als het vooraf opgestelde gebeden zijn, leven deze woorden niet altijd in je hart. Toch kan het zijn dat die wens er wel is, en je wilt dat de woorden van het gebed gáán leven in je hart. De katholieke kerk heeft bijvoorbeeld veel vaste gebeden. Het bidden is dan een stap in de goede richting al voordat je hart ervan overvloedt.

In het Onze Vader vragen we om de vergeving van onze schulden. Het kan zo zijn dat ik in mijn beleving vandaag niks verkeerd gedaan heb. Toch zou er iets gebeurd kunnen zijn wat ergens een vervelende uitwerking heeft gehad. Dan ben ik blij dat het ritueel er is. De traditie waarin al honderden jaren dit gebed wordt gebeden vertelt ons dat ik kan bidden, ook als mijn hart nu even niet zoveel zegt.'

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank

'Thuisretraite'

Met de bewoners van Casella zouden we zoals elk jaar op retraite gaan. In eerste instantie wilden we naar de Bourgogne in juni. Kon niet doorgaan. Toen naar Westmalle in oktober. Werd ook afgezegd. Dan maar retraite in eigen huis. Het vroeg enige organisatie om mensen te laten weten dat we er niet waren en toch waren, maar het werd een goede week. Het labyrint en stiltehuisje waren even voor ons. Aan tafel lazen we elkaar voor uit het *Boek van vreugde*, een interview met Desmond Tutu en de Dalai Lama. Daar word je blij van! Zelf las ik ook een boek over Frère Roger van Taizé. Wat een hobbels heeft die gemeenschap moeten nemen... De retraiteweek gaf ons moed om onze eigen hobbels met optimisme te nemen. (MM)

Fraterniteit

Voor ons, zusters Augustinessen van Sint-Monica, was 2020 een bijzonder jaar. Tot nog toe bestond onze congregatie niet binnen de officiële kerkelijke ordes, maar dit jaar werden we een 'fraterniteit'. In het verleden was al verschillende malen een poging gedaan om een en ander geregeld te krijgen. Om verschillende redenen lukte dat niet en wij hadden het te druk met ons leven en werk om ons er veel zorgen om te maken. We bestonden, en dat was voor ons voldoende. De laatste jaren ontstond toch de behoefte en zijn we er weer ingedoken, met als mooi resultaat dat onze 'constituties' nu goedgekeurd zijn door het bestuur van de paters augustijnen in Rome. We zijn nu officieel verbonden met de augustijner orde. We hebben het op waardige wijze gevierd en iedere zuster ontving een mooi boek met alle bijbehorende documenten. (ANB)

Laurentine van Berkum

Alphen aan den Rijn 1 juli 1926

Bosch en Duin 22 november 2020

Zuster Laurentine, Joke, kwam uit een groot gezin met elf kinderen. Na haar intrede bij de augustinessen heeft zij als onderwijzeres lang voor de klas gestaan in Amsterdam én de gezinnen bezocht. Ze had altijd smakelijke verhalen over wat zij meemaakte, maar bovenal had ze aandacht voor de kinderen. Toen ze uit Amsterdam vertrok, waren de mensen geschokt en protesteerden met de leus: ‘Van Berkum moet blijven!’

Ze was altijd een gezellige prater en verhalen-vertelster, waar we graag naar luisterden. Tekenen kon zij ook én toneel-spelen - meestal solo-optredens met ter plekke bedachte geestigheden. Ze was een echt gemeenschapsmens. Ze besteedde veel aandacht aan haar familie, vooral aan haar oudste zus toen die hulpbehoevend werd. De laatste twee jaar woonde ze in ‘De Wijngaard’ in Bosch en Duin, waar ze een goede en hartelijke verzorging kreeg. We zullen ons haar positieve instelling en opgewektheid dankbaar blijven herinneren.

Yvonne Peyresaubes

Dakar, Senegal 21 juni 1933

Someren 17 oktober 2020

Zuster Yvonne, Monique Peyresaubes, werd als zevende kind geboren in een gezin van acht. Ze groeide op in Bretagne. Yvonne was vijf jaar toen haar vader stierf, maar ondanks de zorgen en de oorlogstijd had ze een heerlijke jeugd. Ze ging studeren in Parijs. Daar kwam ze in contact met een pater augustijn, die haar vroeg: ‘Heb je ooit aan een klooster gedacht?’ Zelf dacht ze daar niet heilig genoeg voor te zijn. Tot haar opluchting waren er bij die vreemde zusters in Nederland veel ‘gewone’ boeken. Ook vond ze er vriendschap en gastvrijheid. Haar kloosternaam werd Yvonne, naar St. Yves, een Bretonse heilige. Vele jaren is Yvonne algemeen overste geweest. In die taak heeft zij zich strijdbaar getoond als het ging om het belang van de individuele zusters en de gemeenschap in zijn geheel. Meer dan dertig jaar heeft Yvonne artikelen voor Stad Gods geschreven. In het ontstaan van Casella heeft ze veel ruimte gegeven en in Someren is ze een verbindende figuur geweest. Haar liefste plek was daar achter het orgel. En moge dat nu zijn bij Degene ‘die haar verhoorde toen ze riep, die haar bezielde en kracht heeft gegeven’ (Psalm 138, 3). Dank Yvonne voor de bijzondere mens die je was.

Met minder kleren gaat het ook

'Gelukkig de armen van geest'

(Matteüs 5,3)

Erik Borgman

In het evangelie ontmoedigt Jezus zijn leerlingen op aarde al te zeer een bevredigend leven te zoeken. 'Zij hebben hun loon al', zegt Hij over de Farizeeën die worden gerespecteerd omdat zij volgens de regels aalmoezen geven, bidden en vasten (Matteüs 6,2-16). Dat is duidelijk bedoeld als verwijt. In het Lucasevangelie formuleert Jezus buitengewoon scherp: 'Wee jullie, rijken, jullie die nu voldaan zijn, die nu lachen, waarover de mensen lovend spreken' (Lucas 6,24-26). Je kunt je afvragen: maar wat heeft Jezus nou toch tegen welbevinden en comfort?

Niet God én de mammon

Niets, integendeel. Hij verkondigt een orde waarin alle noden gelenigd zullen zijn, waar iedereen verzadigd is en lacht en danst van blijdschap (vgl. Lucas 6,20-23). Juist dat is in de wereld zoals zij is onmogelijk. Daar eten, lachen en overwinnen bij sommigen altijd ten koste gaan van anderen. In die wereld moet je je niet nestelen en bij die wereld moet je geen belang hebben, want dat ben je onderdeel van een logica die haaks staat op die van het koninkrijk dat Jezus verkondigt. En het gaat om die logica. 'Zoek eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid,

dan krijg je het overige erbij', prent Jezus zijn leerlingen in (Matteüs 6,33).

Jezus is erop uit dat wij 'armen van geest' zijn (Matteüs 5,3). Er is vaak gesuggereerd dat hij bedoelde dat het hem niet ging om echte armoede, maar om het afstand houden van je bezit. Je moet er niet teveel aan hechten. Ik zou willen dat dit waar was, want dan hoefde ik mij minder zorgen te maken over de vraag of ik met mijn hoogleraarssalaris, mijn redelijk gevulde

---

In die wereld moet je je niet nestelen

bankrekening en mijn grote huis mijn loon niet al heb ontvangen. Maar helaas, Jezus lijkt niet te bedoelen dat armoede niet zo belangrijk is. Hij bedoelt dat armoede niet genoeg is. Ook iemand die weinig bezit, kan geobsedeerd raken door geld en goed.

Jezus moedigt zijn leerlingen aan zichzelf te zien als de vogels in de lucht en de bloemen op het veld: zonder zorgen, omdat God voor hen zorgt. Vrij omdat ze

---

Jezus moedigt zijn leerlingen aan zichzelf te zien als de vogels in de lucht

---

geen bezittingen hoeven te beheren en vrij omdat zij erop vertrouwen dat hun hemelse Vader weet wat zij nodig hebben en hen dat ook gunt (Matteüs 6,25-34; Lucas 12,22-32).

Marta en Maria

Armoede kan bevrijden van zorgen, zodat je je bezig kunt houden met wat Jezus in het Lucasevangelie 'het enig noodzakelijke' noemt. Jezus zegt dit terwijl hij op bezoek is bij de zusters Marta en Maria. Als Marta klaagt over het feit dat Maria haar niet helpt bij het gastvrij ontvangen van Jezus, zegt Jezus dat Marta zich over vele dingen druk maakt, maar dat er maar een ding nodig is. Dat deel is volgens Jezus gekozen door Maria, die aan de voeten van Jezus naar zijn woorden luisterde (Lucas 10,38-42). Eeuwenlang is dit verhaal gezien als bewijs dat een leven van studie en contemplatie hoger staat dan een actief leven. Maar het probleem is niet dat Marta hard werkt. Het probleem is dat zij vergeet waartoe het dient. Zij handelt alsof haar waarde afhangt van de vraag of ze Jezus naar behoren ontvangt. Maar voor Jezus is de aandacht voor zijn boodschap dat het koninkrijk van God ophanden is essentieel.

Mijn moeder hield als kind erg van lezen. Mijn oma zag daar de zin niet zo van en had liever dat haar oudste dochter haar een beetje hielp in het huishouden. Ook later was voor mijn moeder het huishouden niet het belangrijkste. Het stond in dienst van het leven. Dit betekende dat bij ons thuis niet snel iets te veel of te lastig was. Ik lijk op mijn moeder. Ik heb het geluk dat ik van het lezen mijn werk heb kunnen maken. Maar dan dreigt kennis je geld en dreigen je boeken je bezit te worden. Dat is niet de bedoeling, en ik probeer te trainen in armoede van geest.

---

*Erik Borgman is lekendominicaan en
hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste
medewerker van Stad Gods.*

Zing!

Marie Hansen-Couturier

Die innig met U leefden

Die in - nig met U leef - den,
zij le - ven nog al - tijd
als hei - li - gen, ver - he - ven
in 't licht dat ons hier leidt.
Wij, die hun na - men dra - gen,
zijn op hun spoor ge - zet.
Zij kleu - ren on - ze da - gen
en stu - ren ons ge - bed.

Tekst: Sytze de Vries, geschreven in opdracht van de zusters augustinessen. Muziek: Basi Harwood

Het is een van de eerste dingen die je hardop zegt als je nieuwe mensen ontmoet: je naam. Hoe heet jij - wiens naam draag jij? Ik vertel graag dat ik naar een waterfles vernoemd ben. Met haar zwangere buik zag mijn moeder toevallig een fles van de 'Christinenbrunnen'. 'Christine', ook een familienaam, moest het worden, voorafgegaan door 'Marie'. Toeval én traditie. Sytze de Vries dicht prachtig in dit lied hoe wij in onze namen en in ons leven iets voortleven van wie ons voorleefden. Zo kunnen wij handen en voeten geven aan die oude woorden: dat hun nagedachtenis tot zegen mag zijn.

Marie Hansen-Couturier woont in Utrecht, gaat graag als gastvoorganger voor in kerkdiensten en werkt als promovenda systematische theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit. Ze is regelmatig bij Casella te gast geweest.

Een thuis voor Mila

Margriet Bos

Mila woont sinds ruim drie maanden in het Jeannette Noëlhuis. Mila is 26 jaar oud en komt uit een zuidelijk Afrikaans land. Binnen een paar dagen verwacht ze naar een AZC te gaan omdat ze binnen zes weken is uitgerekend om te bevallen en nu weer recht heeft op opvang vanuit de overheid. Waar ze precies naartoe gaat weet ze nu nog niet. Ze komt rustig over, ondanks alle veranderingen die haar te wachten staan. Mila vertelt dat het niet haar keuze was om zwanger te worden: 'Ik ben niet gedwongen, maar ik was ook niet van plan zwanger te raken. De situatie waar ik in was gaf me geen keus. Ik had geen plek om te wonen en kon bij iemand terecht. Dat was een man.' De dag nadat ik haar spreek vraagt ze me haar naam te veranderen en niet het land te noemen waar ze vandaan komt.

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost, waarin zowel mensen met als mensen zonder papieren wonen. Hun levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De zusters hebben al vanaf het ontstaan van het huis grote sympathie voor hun werk. Dit jaar ondersteunen we hen met de giften van Stad Gods, voor basale behoeften van tuinmateriaal tot shampoo. Zo kan de leefgemeenschap gastvrijheid blijven bieden aan wie geen ander toevluchtsoord heeft.

Anderzijds

Langzaam maar gestaag glijdt hij langs de kraan omhoog. Het minischelpje dat ik van het aanrecht de gootsteen in had geveegd blijkt een slakkenhuisje te zijn. Hij is uit de struik boerenkool gerold die ik zojuist nogal amateuristisch heb ontleed. Tijdens dat scheuren en wassen van bladeren ondernamen ook al een spin en een rups een vrij geslaagde vluchtpoging.

Sinds een jaar koop ik groenten van een zorgboerderij uit de buurt. Daarvoor haalde ik ze uit de supermarkt. Met de zelfscanner bliepte ik zo'n zak voorgesneden en gewassen boerenkool in m'n mandje. Thuis was het dan een kwestie van leegschudden boven een wokpan, voor een snelle pastasaus. Efficiënter en 'cleaner' kon haast niet.

De boerderijgroenten hebben een vreemde variant van 'less is more' tot gevolg. Want ja, het betekent minder plastic afval, minder afstand tussen productie en consumptie en minder CO₂-uitstoot. Maar het bezorgt me ook meer tijd in de keuken, meer gedoe en meer viezigheid. En toch maakt dat het verschil. Want rationele afwegingen over CO₂-uitstoot en plastic hebben me tot dit plan aangezet, maar die boerenkoolstruik doet het 'm. Hij confronteert me met mijn efficiëntiedrang en mijn opgetrokken neus. Zo wordt de afstand tussen het land waarop hij groeide en mijn bord pas echt verminderd.

De slak heeft inmiddels de bovenkant van de kraan bereikt. Ik help hem op een lepel en breng hem naar buiten. Op naar de composthoop voor een restje superfood!

Evelien Plaisier behoort tot de 'millenials', ofwel de 'prestatiegeneratie'. Ze is predikant in Uitgeest-Akersloot en als gast en vrijwilliger verbonden met Casella. In Stad Gods onderzoekt ze hoe 'anders leven' voor haar vorm krijgt in de alledaagse werkelijkheid.

Ruimte die spreekt

Tekst: Marie Madeleine Maas

Foto: Henk Wildschut

Hoop waar geen hoop is

Je bent een vluchteling, hier in Calais gestrand na het slachtoffer te zijn geworden van de zoveelste mensensmokkelaar. Je bezit de kleren die je draagt en een stuk plastic om onder te slapen. Je ouders hebben hun beetje spaargeld aan jou gegeven om in een goed land toekomst te hebben. Dat geld is allang op. Toch ben je ondanks alle tegenslagen je waardigheid niet verloren.

Iedere week komen er mensen op eigen initiatief wat verzamelde spullen brengen. Eten, warme kleren, tandpasta en zeep. Zo te zien geen rijke mensen. Ze durven jouw ellende in de ogen te kijken en je te zien als mens. Waar de autoriteiten weggijken, delen zij van hun eigen krapte. En dan is er het kerkje dat je helpt even uit te stijgen boven al die hopeloosheid: zelfgebouwd, een stal gelijk. Wordt Christus daar soms opnieuw geboren? Jij gelooft erin!

Gasten doen verslag van hun
verblijf in het gastenverblijf
van Casella. Deze keer:

Gastenboek

Dag 1

Bij aankomst op het treinstation begon mijn zoektocht naar Casella. Ik had besloten geen mobiel mee te nemen om helemaal tot rust te komen. Toen ik de weg begon te volgen, twijfelde ik al snel of ik de goede kant was op gegaan. Ik vroeg de weg aan iemand, waarop hij mij terugstuurde naar waar ik vandaan kwam. Hij zei er ook bij dat het nog een eind lopen was. Dat vond ik geen probleem, want daar had ik de komende drie dagen alle tijd voor...

Eenmaal aangekomen merkte ik meteen wat een rust deze omgeving mij gaf. Ik was voornamelijk gekomen om even te ontsnappen uit mijn dagelijks leven en om te studeren. Na het uitpakken van mijn spullen nam ik een momentje voor mezelf

om de omgeving in mij op te nemen. Ik hoorde vogeltjes fluiten, zag een eekhoortje wegrennen en voor de rest was er stilte. Wat een heerlijk gevoel was dat.

Die avond was er een stilte meditatie. Ik nam plaats op een van de stoelen en probeerde mijn draai te vinden. In het begin zat ik op mijn gemak, maar na een tijdje kreeg ik steeds de drang om te slikken. Na elke keer slikken keek ik snel op of niemand het in de gaten had. Tegen het einde van de meditatie had ik mijn slikken onder controle en kon ik nog even genieten.

Dag 2

Ik had de wekker vroeg gezet om bij de ochtenddienst aanwezig te kunnen zijn. Het was verrassend makkelijk om wakker te worden. Dit zou één van de eerste diensten worden in mijn leven, dus ik was dan ook vrij zenuwachtig.

Toen we eenmaal begonnen nam de spanning af. De verhalen die gedeeld werden,

de uitstraling en zeker ook de kalmte waren prachtig om te ervaren. Soms had ik moeite alles te volgen, maar de dingen die ik wel mee kon nemen waren ook van waarde.

Daarna heb ik een lange wandeling door het bos gemaakt, wat een prachtige omgeving! De schapjes stonden te grazen, er waren enkele andere wandelaars op pad met hun honden en voor de rest had ik alleen mijn eigen gedachtes om mij gezelschap te houden.

Door de combinatie van de viering en de heerlijke wandeling daarna had ik enorm veel energie, die ik goed voor mijn studie kon benutten!

's Middags besloot ik in het stiltehuisje te gaan zitten. Ik kon me vooraf niet indenken hoe veel rust mij dit kon geven. Ik nam plaats toen de zon nog scheen en voordat ik het wist was het donker. Zoveel verschillende dingen zijn omhooggekomen en ik heb ze allemaal een plekje

kunnen geven. Het stiltehuisje is niet alleen mooi, maar heeft ook de stilte weer in mij gebracht.

Dag 3

De derde dag had ik heerlijk geslapen en bruipte steeds meer van energie. Ik begon me steeds meer één geheel te voelen. De stress uit het dagelijks leven waar ik vrijwel altijd moeite mee had, kon ik hier even naast me neerleggen. De verplichtingen waren tijdelijk aan de kant geschoven en er was tijd om voor mezelf te zorgen.

De laatste volle dag heb ik dan ook alles gedaan waar ik zo van heb genoten de dagen daarvoor: wandelen, de vieringen meemaken, het stiltehuisje, lezen en de stilte.

Dag 4

Na de viering ben ik voor de laatste keer van mijn verblijf een ochtend wandeling gaan maken. Nog heel even genieten. Ik heb op deze plek veel geleerd over mezelf: wie ik ben en wat voor mij belangrijk is. Ik had de dag hiervoor het gevoel dat ik langer wilde blijven, maar het is ook goed zo. Terug naar het normale leven.

Op de koffie met Anja Nagtegaal

Emma van der Sloot

‘Het kloosterleven heeft altijd al een aantrekkingskracht op mij gehad. Daarom ben ik twee jaar geleden begonnen als vrijwilliger bij de zusters augustinessen. Ik kom één of twee keer per week bij hen langs en help dan voornamelijk bij de schoonmaak. Ook grijp ik andere klussen aan. Zo wandel ik bijvoorbeeld met een zuster als de zon schijnt, ga ik met een zuster naar de kapper of maak ik de tuin onkruidvrij.

Wat ik ook doe, het is altijd weer een feest om in het klooster aan de slag te gaan. Ik geniet erg van de rust en de warmte die de zusters uitstralen. Ook maken we samen plezier. Eén van de zusters heeft weleens gezegd: ‘Anja heeft de gave om ons te laten lachen’. Dat geeft mij veel voldoening. Ik hoop nog vele jaren vrijwilliger te blijven bij de zusters.’

